

KRISTINESTAD
KRISTIINANKAUPUNKI

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

PI 28

00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: lausuntopyyntönnö 4.2.2014 VM064:01/2012

Kristiinankaupungin lausunto

Selvitysmiehen luonnos hallituksen esitykseksi valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi

Valtiovarainministeriön lausuntopyynnön johdosta Kristiinankaupungin kaupunginhallitus ilmoittaa lausuntonaan seuraavaa:

Kristiinankaupunki pitää uudistusta lähtökohdiltaan oikeansuuntaisena. Ehdotus yksinkertaistaa järjestelmää, lisää sen läpinäkyvyyttä ja selkeyttä sekä poistaa tarpeettomia porrastuksia ja vähentää määräytymisperusteita. Tärkeä elementti on myös valtion ja kuntien kustannusten jaon tarkistuksen muuttaminen vuosittaiseksi.

Kristiinankaupunki muistuttaa, että valtionosuusjärjestelmän on turvattava kunnallisten palvelujen järjestäminen, ja sen tulee jatkosakin olla kaikille kunnille oikeudenmukainen ja rahoitusperiaatetta toteuttava. Valtion on vastattava sääntämistään palveluvelvoitteista rahoitusperiaatteen mukaisesti. Huomiota otetaan, että merkittäviä valtionosuuksien leikkauksia tehdään samaan aikaan järjestelmän uudistamisen kanssa, mikä heikentää mahdollisuuksia selvittää palveluvelvoitteista. Uudistuksen aiottua viiden vuoden siirtymäaikaa tulee voida harkita kahden valtuustokauden mittaiseksi, siis kahdeksaksi vuodeksi, jotta kuntakohtainen vuosittainen muutos – samanaikaisesti tapahtuvien leikkausten ja uudistusten vaikutukset huomioiden – on paremmin hallittavissa.

Uudistusluonnoksessa esitetään 700 miljoonan euron siirtämistä muista kuntien valtionosuuksista verotulojen perusteella tehtävään tasaukseen. Järjestelmään esitetään otettavaksi uutena tekijänä 20 prosentin omarahoitussuosus. Tämän tasausjärjestelmän kokonaismuutoksen käytännön vaikutuksena on, että alhaisen verotulon kunnat menettävät tasauksessa tuloja nykyjärjestelmään verrattuna, mikä ei ole järkevää toimivan lähipalveluverkon säilyttämisen näkökulmasta. Kristinankaupunki huomauttaa, ettei verontasauksen laskennallisten summien tule käsittää voimaloiden kiinteistövero (hiili/biovoima, uusiutuva energia). Verontasaus on kompensatio, jonka Kristinankaupunki tarvitsee kokonaisuudessaan.

Ikärakenne

Yleisperiaatteissa esitetty yksi ikärakenne aiheuttaa sen, että kunnat kärsivät vanhusväestön suuresta määrästä. Ikärakenteen vaikutus valtionosuuksiin tulisi säilyttää merkittävänä ja esimerkiksi yli 85-vuotiaiden asukkaiden painoarvoa ei tulisi pudottaa valtionosuuksia määriteltäessä lisäämällä 6–15-vuotiaiden ikäluokkien osuutta huomattavasti.

Huoltosuhteen pitäisi saada voimakkaammin vaikuttamaan kertoiin. Lasten, vanhusten ja työelämän ulkopuolella olevien osuudella on merkittävä vaikutus kunnan palvelutarpeisiin.

Valtionosuus määräytyy esitetyssä uudistuksessa nykyistä enemmän sairastavuuden perusteella eli voidaan tulkita, että uusi järjestelmä palkitsee sairastavuutta. Järjestelmän tulisi sisältää elementtejä ennaltaehkäisevään työhön kannustamiseksi.

Rakennemuutospaikkakunnat

Uudistuksen tulee mahdollistaa elinvoimaisten kuntien olemassaolo ja muodostuminen myös maakuntakeskusten ulkopuolisilla alueilla. Kuntataloudessa muutokset voivat olla hyvin nopeita johtuen esimerkiksi alueen teollisuuden rakennemuutoksista. Uuden järjestelmän pitäisi reagoida herkemmin näihin muutoksiin. Työpaikkaomavaraisuuskriteeri vaikuttaa väärään suuntaan silloin, kun kunta teollisuuden rakennemuutoksesta johtuen menettää työpaikkoja ja työpaikkaomavaraisuus pienenee. Rakennemuutospaikkakuntien kuntapalvelujen rahoitusongelmiin tulisi kehittää erillISRatkaisut.

Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus (entinen harkinnanvarainen rahoitusavustus) tulee pitää jatkossakin osana järjestelmää.

Koulutus

Selvitysmiehen antamassa valtiosuusuudistusehdotuksessa mainitaan mm. perusopetuksen valtiosuuksien perusteiksi tasa-arvoisen ja tasalaatuisen perusopetuksen saatavuuden varmistaminen. Rahoitus perustuisi tällöin toimintaympäristöä kuvaaviin indikaattoreihin, esimerkiksi kunnan maahanmuuttajien väestöosuuteen, aikuisväestön koulutustasoon sekä työttömyysasteeseen.

Toisen asteen koulutuksen rahoituksesta on yleisessä keskusteluissa ollut esillä, että tuloksellisuuskohdat otettaisiin yhdeksi valtiosuusrahoituksen perusteeksi.

Mitä tulee em. mahdollisiin valtiosuusuudistuksiin, todettakoon, että on vaikeaa luoda arviointikriteerejä, jotka olisivat tasapuolisia koulutuksenjärjestäjille. Lisäksi tulee huomioida, että valmistavan opetuksen laajuus varmistuu vuosittain usein vasta kesän aikana. Kristiinankaupungissa sijaitsevan 100-paikkaisen maahanmuuttajien vastaanottokeskuksen myötä oppilaita ohjautuu valmistavaan opetukseen ja kaupungin kouluihin vuosittain vaihteleva määrä, riippuen kulloinkin maahanmuuttajien mukana seuraavista lapsimääristä.

Kaksikieliset palvelut

Kristiinankaupunki muistuttaa huomioimaan kaksikielisyyskriteerin. Kristiinankaupunki kuuluu kaksikielisten kuntien joukkoon, joissa palvelut tuotetaan asukkaana äidinkiellään joko ruotsiksi ja suomeksi. Esimerkiksi kaupungissa toimii sekä ruotsinkielinen että suomenkielinen koululaitos esikoulusta lukioon, ja kaupungin keskeisimmät asiakirjat toimitetaan molemmilla kielillä.

Osa myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneista vastaanottokeskuksen asiakkaista jää kaupunkiin, mikä lisää kaupungin muiden kuin ruotsia tai suomen äidinkielenään puhuvien asukkaiden määrää. Myönteistä uudistuksessa on vieraskielisten asukkaiden osuuden huomioiminen, mikä parantaa mahdollisuuksia kotouttamistoimenpiteiden toteuttamiseen.

Kristiinankaupunki 10.4.2014

Kaupunginhallituksen puolesta

Riitta El-Nemr
Kaupunginjohtaja

Dan-Anders Sjöqvist
Hallintopäällikkö